

ФУНКЦІЇ INTERNET-БАНКІНГУ У ВІТЧИЗНЯНІЙ БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ

Анотація. Уточнений функціонал і-банкінгу з урахуванням факторів внутрішнього і зовнішнього середовищ. Дослідженні переваги і перспективи і-банкінгу з метою його розвитку в Україні. Використаний авторський метод Інтернет-аналізу, який дозволив виділити найбільш актуальні (використовувані) функції і-банкінгу. Сформований висновок про необхідність проведення подальших досліджень в даній області.

Аннотация. Уточнён функционал и-банкинга с учетом факторов внутренней и внешней среды. Исследованы преимущества и перспективы и-банкинга с целью его развития в Украине. Использован авторский метод Интернет-анализа, который позволил выделить наиболее актуальные (используемые) функции и-банкинга. Сформирован вывод о необходимости проведения дальнейших исследований в данной области.

Abstract. Functional of I-banking based on factors internal and external environments has adjusted. Advantages and prospects of I-banking for its development in Ukraine has studied. Authored method of Internet-analysis, which allowed to identify the most relevant (used) functions of I-banking used. Conclusion on the need for further research in this area formed.

Ключові слова: і-банкінг, метод Інтернет-аналізу, інтернет-послуги

Ключевые слова: и-банкинг, метод Интернет-анализа, интернет-услуги

Keywords: i-banking, Internet-analysis method, Internet-services

Internet-банкінг (і-банкінг) є сучасною багатофункціональною системою дистанційного обслуговування клієнтів, яка дозволяє управляти банківськими рахунками в режимі реального часу 24/7. Зокрема, система і-банкінгу дає змогу клієнтам дистанційно здійснювати операції з рахунками та картками, переказувати кошти у межах країни, відкривати та поповнювати депозити, погашати кредити, оплачувати комунальні послуги та інтернет, поповнювати мобільний телефон тощо.

Функціонал і-банкінгу постійно розширюється, що вимагає виявлення факторів внутрішнього і зовнішнього середовищ організації і-банкінгу в Україні та виконання компаративного аналізу.

У 2015 році можна було спостерігати значне зростання популярності інтернет-послуг у споживачів, це зумовлено рядом факторів таких як підвищення комп'ютерної та фінансової грамотності населення, очевидна вигідність тарифів і-банкінгу в порівнянні зі звичайними операціями, стрімке проникнення Інтернету в усі сфери життя, збільшення росту інтернет-користувачів та ін. [6]. Сьогодні, і-банкінг постійно розширює спектр своїх можливостей для здійснення різних банківських операцій, поліпшує сервіс і якість обслуговування клієнтів, а також досягається високий рівень надійності і гарантії безпеки [5, 6]. В Україні дослідженням сучасного стану ринку українського інтернет-банкінгу займається велика кількість науковців, студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених. Так, наприклад, автори Боярко І.М. та Огієнко В.І в статті [3] узагальнюють науково-теоретичні засади впливу і-банкінгу на конкурентоспроможність банків, визначають методологічні особливості відображення при формуванні банківських рейтингів впливу стану розвитку і-банкінгу на конкурентоспроможність банків. Наступні науковці Баркалова Д.С. та Ялинич Ю.І. у своїй роботі [2] досліджують переваги і перспективи і-банкінгу з метою його розвитку в Україні, та розглядають впровадження і-банкінгу в українських банках як необхідність (наприклад, у ПриватБанку, Ощадбанку, Укрексімбанку, Укрсоцбанку, ПУМБ, Укрсиббанку та ін.). У своїй роботі [4] Оскірко Ю.А. та Колокольцев А.В. досліджують аспекти щодо оптимізації процесу розвитку і-банкінгу. Також у роботах розглянуті деякі з сучасних діючих українських систем і-банкінгу з метою виявлення їх технічних і функціональних особливостей.

Для наочного представлення множини функцій та сервісів і-банкінгу наведемо їх у табличному вигляді (табл. 1). Оскільки кількість функціоналу і-банкінгу (табл. 1) достатньо велика (визначено 35 функцій) виникає необхідність скорочення його об'єму для виділення найбільш вагомих функцій. Розроблений автором метод Інтернет-аналізу [1] може застосовуватися в будь-якій заданій сфері діяльності, незалежно від її властивостей і особливостей. Мета його використання полягає в отриманні деякої оцінки або їх сукупності по виділеним поняттям (термінам), які утворюють так званий категоріальний апарат галузі наукових досліджень. За отриманими оцінками можна сформулювати висновок про необхідність проведення подальших досліджень в даній області, показати актуальність і необхідність проведених розрахунків. Використання методу базується на специфіці мови запитів, який підтримується всіма пошуковими серверами і визначається формою самого запиту, результати якого по множині обраних пошукових серверів усереднюють на заданому часовому інтервалі.

Таблиця 1. Функціонал (функції, фактори) і-банкінгу

ФАКТОРИ	I-банкінг	Звичайна процедура		ФАКТОРИ	I-банкінг
Виписка з рахунку (історії операцій, перегляд виписки)	+	+	+	Миттєвий переказ «WesternUnion»	+
Перегляд залишку з рахунку	+	+	+	Поповнення вкладу	+
Оплата мобільного зв'язку	+	+	+	Дострокове закриття вкладу	+
Переказ між своїми рахунками в межах банку	+	+	+	Купування полісів автострахування	+
Сплата житлово-комунальних послуг	+	+	+	Заявка на отримання кредиту	+
Сплата покупок у інтернет-магазинах	+	+	+	Платежі Інтернет-провайдерам	+
Сплата податків	-	+	+	Погашення кредиту	+
Сплата штрафів ДАІ	-	+	+	Відкриття нового вкладу	+
Купівля / продаж валюти	-	+	+	Купівля квитків на транспорт	+
Переказ іншій особі в інший банк	+	+	-	Інформація про кредити клієнта	+
Переказ іншому клієнту банку	+	+	-	Поповнювати рахунок онлайн-ігор	+
Конвертація валют		+	+	Відкриття нової карти	+
Встановлення добових лімітів за операціями з картами	+	-	-	Створення шаблонів регулярного погашення кредиту	+
Поповнення картки	+	+	+	Зміна назви рахунка	+
Зміна ПІН-коду	+	+	-	Квитки на автобус	+
Заява про втрату карти	+	+	-	Квитки на футбол	+
Інформація щодо вкладів клієнта	+	+	+	SWIFT-перекази	+

Для цього був використаний метод Інтернет-аналізу [1], який дозволить виділити найбільш актуальні (використовувані) функції і-банкінгу.

Таблиця 2. Результати розповсюдження (актуальності) для сфери і-банкінгу

функція \ рік	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Сплата податків	302000	169000	165000	180000	57000	63100	234000	77900	105000	304000
Погашення кредитів	189000	94700	94100	106000	113000	148000	186000	213000	244000	75600
Квитки на автобус	60600	75300	23800	21500	119000	205000	140000	184000	219000	245000
Квитки на футбол	119000	39400	63100	41000	77200	75200	66500	93100	202000	131000
Поповнення картки	87700	27500	26000	33500	39900	46500	74200	61600	68400	66300
Сплата мобільного зв'язку	19600	12400	29600	27100	15200	32300	27400	13900	48000	46200
SWIFT-перекази	4910	2990	2760	3920	3320	4640	4990	5530	5920	5680
Відкриття нового вкладу	818	252	403	11400	620	1320	1530	2060	3300	2110
Сплата покупок в інтернет-магазинах	2020	651	703	830	717	887	1060	1230	1440	1460
Відкриття нової карти	349	208	209	311	245	344	301	408	525	534

Метод Інтернет-аналізу показав найбільш актуальні функції і-банкінгу. Шляхом розрахування вагової частки та рангу було виявлено три найбільш використовувані функції і-банкінгу («сплата податків», «погашення кредитів», «квитки на автобус»), на які банкам України слід звернути особливу увагу.

Таблиця 2. Результати розповсюдження (актуальності) для сфери і-банкінгу (продовження)

функція \ рік	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Сума	Вага	Ранг
Сплата податків	330000	349000	365000	392000	186000	260000	3539000	25,66%	1
Погашення кредитів	270000	324000	333000	346000	150000	200000	3086400	22,38%	2
Квитки на автобус	280000	107000	359000	155000	263000	465000	2922200	21,19%	3
Квитки на футбол	233000	146000	112000	72800	149000	223000	1843300	13,36%	4
Поповнення картки	29600	116000	162000	59900	116000	146000	1161100	8,42%	5
Сплата мобільного зв'язку	64600	88600	104000	119000	37800	336000	1021700	7,41%	6
SWIFT-перекази	7060	7270	7900	8850	12700	15900	104340	0,76%	7
Відкриття нового вкладу	2540	3900	5430	7960	6440	14800	64883	0,47%	8
Сплата покупок в інтернет-магазинах	3740	4290	4260	5140	5410	6290	40128	0,29%	9
Відкриття нової карти	635	675	876	1190	1520	1470	9800	0,07%	10

Таким чином, застосування методу Інтернет-аналізу [1] дозволило виконати декомпозицію вхідного функціоналу і-банкінгу (табл. 1), тобто отримати множину з меншим обсягом (табл. 2-3), що надає можливість для проведення подальших досліджень.

Список використаної літератури

1. Kavun, S. V., Mykhalchuk, I. V., Kalashnykova, N. I., Zyma, O. G., A Method of Internet-Analysis by the Tools of Graph Theory. Intelligent Decision Technologies, 15 (1), 35-44. 2012.
2. Баркалова Д.С. Інтернет-банкінг: переваги та перспективи [Електронний ресурс] / Баркалова Д.С. Ялинич Ю.И. // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. – 2012. – 53. – С. 159-162. – Режим доступу: <http://bit.ly/1OdfDL9>.
3. Боярко І.М. Розвиток інтернет-банкінгу в контексті формування конкурентних переваг банків [Електронний ресурс] / І.М. Боярко, В.І Огієнко // Financial space. – 2013. – 4(12). – С. 34-56. – Режим доступу: <http://bit.ly/1mIzDy0>.
4. Оскірко Ю.А. «Інтернет-банкінг в Україні: сучасне становище та перспективи розвитку». [Електронний ресурс] / Ю.А. Оскірко та А.В Колокольцев. – Режим доступу: <http://bit.ly/1OCsTwI>.
5. Kavun, S. «Evaluation Method of Banking System Stability Based on the Volume of Subsystems». [E-resource] / GoykhmanM., Kavun, S. // Journal of Finance and Economics. – 2014. – 2(4). – С. 118-124. DOI:10.12691/jfe-2-4-3. Available from: <http://pubs.sciepub.com/jfe/2/4/3/jfe-2-4-3.pdf>.

6. Trydid, O. «Synthesis concept of information and analytical support for bank security system». [E-resource] / Trydid, O., Kavun, S., Goykhman, M. // Actual Problems of Economics. – 2014. – 11(161). – C. 449-461. – Available from: <http://bit.ly/1Rlwa5Y>.